

***SZEKSZÁRD MEGYEI JOGÚ VÁROS
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK IRÁNYAI***

2014. JANUÁR 21.

Készítette:

Dr. Balogh Ákos
okl. tájépítésmérnök
K1/11-0008
TK1/11-0008
TT1/11-0008
TR1/11-0008

Balogh Zsombor
okl. tájépítésmérnök
K1/11-0281

VIRIDITAS BT.,
2500 Esztergom, Aradi vértanúk tere 2/A
Tel.: 20/9 436 136
Email: baloghzsombor@pr.hu

Tartalomjegyzék

1. JÖVŐKÉP.....	4
1.1 Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK).....	4
1.2 Dél-Dunántúli Operatív Program (DDOP).....	5
A jelenleg hatályos DDOP a következő programokat tartalmazza:.....	5
1.3 Tolna Megye Gazdaságfejlesztési Programja 2014-2020.....	5
1.4 Szekszárdi kistérség fejlesztési programja 2014-2020.....	6
1.5 Integrált Városfejlesztési stratégia (IVS).....	11
1.6 Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP).....	12
1.7 Szekszárd jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan.....	13
1.8 Szekszárd jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan.....	14
1.9 A településfejlesztési elvek rögzítése.....	15
2. CÉLOK.....	17
2.1 A célrendszer felépítése.....	17
2.2 Egyetemes célok.....	17
2.3. Egyetemes célok kibontása, specifikus célok.....	17
2.4 Specifikus célokhoz tartozó programok kibontása.....	21
2.6 Településpolitikai stratégia.....	25
2.7 Partneri együttműködés.....	25
Felhasznált dokumentumok.....	27

Szekszárd településfejlesztési koncepciója a 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet előírásainak megfelelően, a rendelet 2. sz. mellékletében szereplő tematika szerint készült. A koncepció előzményeként megalapozó vizsgálat készült, mely önálló dokumentumot képez.

1. JÖVŐKÉP

A következő alfejezetekben ismertetjük a mértékadó országos, regionális és megyei fejlesztési tervek összefoglaló tartalmát. A dokumentumokban szereplő adatok némelyike már elévült, vagy hiányos, ennek ellenére ezeket eredeti formájukban közöljük, hiszen a felvázolt irányok továbbra is érvényesek.

1.1 Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK)

A jelenleg érvényes OTK-t az országgyűlés 97/2005. (XII.25.) számú határozatával fogadta el. A dokumentum meghatározta a 2020-ig terjedő területfejlesztési politika átfogó céljait, valamint a középtávú országos területi célokat 2013-ig.

A területfejlesztési politika átfogó céljai:

1. Térségi versenyképesség
2. Területi felzárkózás
3. Fenntartható térségfejlődés, örökségvédelem
4. Területi integrálódás Európába
5. Decentralizáció és regionalizmus.

A Dél-dunántúli régió Fejlesztési irányai

A Dél-Dunántúli Régió célja olyan kulturális, környezet- és természetvédelmi értékeket szem előtt tartó, oktatási, tudományos és kutatási központokon alapuló fejlődés, mely integrálja a régió leszakadó térségeit, kiegyensúlyozott településszerkezetre épít. A régió sikeresen fordítja jelenlegi fejlettségbeli hátrányait előnyre azáltal, hogy megőrzött természeti és kulturális értékeit, építészeti örökségét és termálvíz kincsét fenntartható módon hasznosítja, magas színvonalú kiegyensúlyozott életfeltételeket biztosít. A Dél-Dunántúli Régió kihasználja kedvező geopolitikai helyzetének előnyeit, elsősorban a határ menti (horvát, észak-olasz és osztrák) térségekkel való kapcsolatépítés lehetőségét.

A Dél-dunántúli régiót, így Tolna megyét érintő országos átfogó célok:

1. Magas környezeti minőségű modellrégió kialakítása
  - a természeti, környezeti értékek védelme és fenntartható hasznosítása
  - kiegyensúlyozott térszerkezet és térségi munkamegosztás kialakítása
2. Helyi adottságokra épülő versenyképes gazdaság
  - innovatív környezeti ipar és energetika
  - piacorientált kreatív és kulturális ipar
  - élettudományi bázisra épülő egészségipar
  - piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok és a turisztikai kínálat által termelt
  - hozzáadott érték növelése
3. Stabilizálódó népességszám és erős társadalmi szolidaritás
  - a lakosság egészségállapotának javulása
  - hátrányos helyzetűek (etnikai alapon diszkriminált cigány származású lakosság, illetve az aprófalvas és jelentős szegregációval bíró területek lakossága) és inaktív munkaerő-piaci reintegrációja.

1.2 Dél-Dunántúli Operatív Program (DDOP)

A jelenleg hatályos DDOP a következő programokat tartalmazza:

Paks-Szekszárd-Mohács-(Alsó-Dunavölgyi) tengely az üzleti szolgáltatások fejlesztését javasolja a logisztika és agrárlogisztika területén, valamint a borvidékekre – mint turisztikai magtermékre épülő – turisztikai fejlesztést javasol. Fontos a Dél-alföldi régióval való együttműködés és a Duna menti Gazdasági Övezet létrehozása. Hangsúlyozza a kistérségi és mikrotérségi központok gazdasági és szolgáltatási szerepkörének erősítését a vidéki térségek fejlesztése céljából.

A program területrendezéssel összefüggő prioritásai:

A városi térségek fejlesztésére alapozott versenyképes gazdaság megteremtése.

A prioritás magába foglalja a gazdasági és intézményi szereplők hatékony együttműködését, a vállalkozói aktivitás erősítését, a gazdasági infrastruktúra fejlesztését a meglévő ipari parki struktúrára, illetve a kihasználatlan egykori ipari, katonai területekre, valamint az alulhasznosított barnaövek – barnamezős területek – újbóli gazdasági hasznosítását.

A turisztikai potenciál erősítése.

A prioritás célja, hogy a természeti és kulturális értékeken alapuló turisztikai termékek és szolgáltatások színvonala javuljon és megálljon a Dél-dunántúli régió piacvesztése a turisztikai területen is.

Humán közszolgáltatások és közösségi településfejlesztés

A prioritás célja az alapszolgáltatások elérhetőségének javítása – kiemelten a leszakadó és hátrányos helyzetű térségekben – komplex szolgáltatást nyújtó integrált központok kialakításával. Tartalmazza a leértékelődő városi területek és a romák által lakott telepek megújulásának elősegítését.

Az elérhetőség javítása és környezetfejlesztés

A prioritás a régió belső vonzáscentrumainak (mikro- és kistérségi központok, nagyvárosok) elérhetőségének, valamint a környezetvédelmi infrastruktúra javítását tűzte ki célul.

1.3 Tolna Megye Gazdaságfejlesztési Programja 2014-2020

A megyei fejlesztési terv külön turisztikai, rekreációs zóna kialakítását vázolja fel a szekszárdi, a bonyhádi és a dombóvári kistérségben. Ennek a fejlesztési elképzelésnek igen nagy szerepe lehet a kistérség életében. A megye kiemelt turisztikai területe a megyén átívelő Sió csatornához kötődő fejlesztések megvalósítása, illetve a Dunát is magába foglaló Gemenci terület. A megyében jelentős lehet a kertészeti termeléssel foglalkozók aránya (zöldség, gyümölcs), ahol a magas kézimunka igény miatt az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező munkavállalók foglalkoztatása is megvalósulhat.

A fentiek alapján a megye tekintetében az alábbi gazdaságfejlesztési lehetőségek valósíthatók meg:

1. Térségi szintű integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés
2. Helyi érdekű kis- és középvállalkozások fejlesztési aktivitásának javítása
3. Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés
4. Alternatív helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés
5. Megyei alternatív befektetés- és beruházásösztönzés, projektelőkészítés, marketing
6. Munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése

1.4 Szekszárdi kistérség fejlesztési programja 2014-2020

Közlekedés

A szekszárdi kistérség közlekedési infrastruktúráját az alacsony vonalsűrűség, a lassú haladási sebesség és az utak rossz minősége jellemzi. **A kistérség vonatkozásában szükséges lenne az M9-es út Kaposvárig terjedő szakaszának megépítése. A településeken általános igényként merül fel a meglévő belterületi utak és járdák javítása, felújítása, de néhány meglévő összekötő út felújítása is időszerűvé vált.**

A **vasúti közlekedés** helyzete elég kedvezőtlen. A kistérség vasúti infrastruktúrája korszerűtlen, a megyeszékhelynek nincs közvetlen kapcsolata a régió másik két megyeszékhelyével. A kistérség vasúti közlekedésére jellemző, hogy a kistérség területén vasúti fővonal nem halad keresztül,

A **légi közlekedés** szempontjából elmondható, hogy a kistérségben, Ócsény településen található a megye egyetlen belföldi, légi közlekedésre alkalmas repülőtere, amelynek személyszállításra alkalmassá tételéhez jelentős infrastrukturális beruházások megvalósítása lenne szükséges. Az Ócsényi repülőtér turisztikai szempontú fejlesztése is igényként jelentkezik a térségben.

A **vízi közlekedés** szempontjából a Duna, mint nemzetközi vízi út, jelenleg a személyszállítás és a turizmus szempontjából, mint kiemelkedő lehetőség nem hasznosított. A közlekedési kapcsolatok fejlesztéséhez a kikötőhálózat és logisztikai központok kiépítése szükséges. A Duna kínálta turisztikai lehetőségek jobb kiaknázása a térség kiemelt célja. A Sió csak időszakosan és kisebb testű hajókkal hajózható. Szükséges lenne a Sió vízi szállításra alkalmassá tétele, turisztikai célú hasznosítása is.

A megye, és a kistérség sem rendelkezik kiterjedt kerékpárút hálózattal, ugyanakkor igény merül fel a teljes megyei kerékpárút hálózat kialakítására, mind a hivatásforgalom, mind a turizmus szempontjából. A kistérségi fejlesztési elképzelések között szerepel a Kölesd-Kistormás, az Ócsény-Szekszárd kerékpárút kialakítása is.

Épített környezet

A Szekszárdi kistérség településein kiemelt szempont a közfeladatot ellátó intézmények, önkormányzati fenntartású épületek folyamatos felújítása, amelynek során különös hangsúlyt kap az épületek energiahatékonysági korszerűsítése. A polgármesteri hivatalok, óvodák, művelődési házak, szociális intézmények, orvosi rendelők korszerűsítésének igénye szinte kivétel nélkül minden településen megjelenik.

Az épített környezet értékei vonatkozásában elmondható, hogy szükséges lenne turisztikai célú hasznosításuk, amelyek azonban jelentős és folyamatos infrastrukturális fejlesztéseket igényelnek a megfelelő színvonalú szolgáltatások biztosítása érdekében.

Környezetvédelem

A **hagyományos energiahordozók** felhasználásának mennyisége évről évre csökken, amely részben a lakosság környezettudatosabb gondolkodásmódjából adódik. Az utóbbi években előtérbe kerültek az épületenergetikai szempontok a lakásfelújítások során, valamint a magasabb energiasztályba sorolt háztartási gépek elterjedése.

A **megújuló energiaforrások** tekintetében a *biomassza alapú energiahordozók* termelésének lehetőségeire Szekszárd és Tolna térsége is alkalmas szántóterületekkel rendelkezik. A Szekszárdi kistérségben Fadd településen tervben van egy bioetanol üzem létesítése. Geotermikus és geotermális energiahasznosításra a megyében a Szekszárdi kistérségben, Szekszárd és Tolna környékén nyílik lehetőség. Szekszárd is kezdeményezte a hőszivattyúk gyakorlatban történő alkalmazását. Megépült az új fürdő komplexum, aminek fűtése a föld hőjének hasznosításából

táplálkozó hőszivattyúról működik. Az AGORA program keretében épült Művészetek Háza szintén hőszivattyús fűtéssel létesült. A *napenergia* energetikai hasznosíthatósága szempontjából Tolna megye területén a legmagasabb szintű (1295 kWh/m²/év) napenergia a Szekszárd-Paks képzelt vonal mentén mérhető. Tolna megye Területrendezési Tervében szélerőmű létesítésére kijelölt területek a kistérségben Fadd település mellett találhatóak.

A kistérség településein az épületenergetikai célú fejlesztések között egyre hangsúlyosabb szerepet kap a megújuló energia. A cél a közintézmények villamos energia ellátásának, és használati melegvíz fogyasztásának részbeni kiváltása megújuló energiaforrások hasznosításával, napelemes és napkollektoros rendszerek telepítésével. Általánosan jellemző a települések saját fenntartású és közfeladatot ellátó épületeinek ilyen irányú fejlesztése.

Mezőgazdaság

A Szekszárdi kistérség központjában a regisztrált vállalkozások 13%-a foglalkozott mezőgazdasággal a KSH 2011-es adatai alapján. A működő vállalkozások jellemzően búza, kukorica és napraforgó, valamint takarmánynövény termesztésével foglalkoznak. A cégek a néhány főtől akár 100 főt is foglalkoztatnak. A nagyobb vállalkozások a növénytermesztésen kívül állattenyésztéssel is foglalkoznak, jellemzően szarvasmarha és sertés tartásával, akik a tejet a Tolnatej Zrt.-nek értékesítik. Ezen kívül értékesítési piacaik jellemzően a megyén kívül esnek és az alacsony felvásárlási árak általában nem fedezik a termelési költségeket. Általában elavult technológia jellemzi ezeket a cégeket, azonban tőkehiány miatt nincs lehetőségük fejlesztések megvalósítására, illetve a jogszabályi környezet előírásainak való megfelelés érdekében véghez vitt fejlesztések költségei hosszú távon jelentős anyagi problémát okoznak a vállalkozásoknak. Ennek köszönhetően csak a fennmaradáshoz szükséges fejlesztéseket viszik véghez, csak, ami a működéshez és a piacaik megtartásához elengedhetetlen.

A kistérségben található a Szekszárdi történelmi borvidék, a Szekszárdi dombság legkeletibb területén, a dombság és a Sárköz találkozásánál fekszik. A Tolnai borvidéket 1998-ban hozták létre, mely átnyúlik a megye határain Baranya megye északi és Fejér megye déli részét is magába foglalva.

Ipar

A Szekszárdi kistérség központjában a regisztrált vállalkozások 12,2%-a ipari tevékenységet folytatott 2011-ben. Jellemző a ruha- és textilipar, élelmiszeripar, fém- és gépipar, fa- és bútorigaripar és az építőipar.

A fa- és bútorigari tevékenységgel foglalkozó vállalkozások bútorgyártással, lapszabázzal, illetve vasáru-szerelvény és faanyag kereskedelemmel foglalkoznak, főként mikro- és kisvállalkozásként. Ezek a cégek jellemzően stagnálnak, nem céljuk nagyobb fejlesztés vagy beruházás. Alapanyagaikat a régióban szerzik be, de az értékesítés azon kívülre is történik.

Az élelmiszeripari cégek általában sütőipari termékek gyártásával, élelmiszer árusításával, baromfifeldolgozással és fagyasztott termékek kereskedelmével foglalkoznak, jellemzően kisvállalkozás keretében. Ezek a cégek nem csak termeléssel, de kereskedelemmel is foglalkoznak, így mondhatjuk, hogy két lábon állnak. Alapanyag-beszerzési és értékesítési területük a régió, de exportra is termelnek, főleg a baromfifeldolgozás terén. Fejlesztések nem realizálódnak, szintén a működés és a piacok megtartása miatt fejlesztik a legszükségesebbeket.

A Szekszárdi kistérségben jelen lévő építőipari cégek jellemzően épület, út, híd, alagút, közművezeték építésével, könnyűszerkezetes csarnoképítéssel, uszodatechnikával, építőipari szigeteléssel, ráépítéssel, ipari alpinista tevékenységekkel, földmunkavégzéssel, pincemunkákkal és műemlék-felújítással foglalkoznak, jellemzően kisvállalkozásként. Alapanyagaikat a régióból – illetve azokról a területekről – szerzik be, ahol éppen dolgoznak. Értékesítésük leginkább szintén a régióra szorítkozik. A legtöbb építőipari cég rendelkezik fejlesztési elképzelésekkel, de a tőke hiánya megköti a kezüket.

A ruha- és textilipari cégek jellemzően fonalterjedelmesítéssel, műszaki szövetgyártással, bőr ülőgarnitúrák gyártásával, női fehérnemű és fürdőruha készítéssel, konfekciógyártással és utazótermékek gyártásával is foglalkozik. A mikro-tól a nagyvállalatig minden megtalálható a térségben. Alapanyagaikat jellemzően külföldről szerzik be és az értékesítést is Európa irányába végzik. A külföldi tulajdonú, nagyobb cégeknél gyakoriak a fejlesztések, de a kis cégek szinte egyáltalán nem tudnak technológiai fejlesztéseket véghezvinni.

Gépipar és fémfeldolgozás tekintetében a kistérségen elsősorban autóiipari alkatrészgyártó cégek, gépjávitással, karbantartással, acél nyílászárók gyártásával, stb. foglalkoznak a vállalkozások. A mikro-tól a nagyvállalatig minden megtalálható ebben a kategóriában. Alapanyagaikat a régió kívülről, de országon belülről szerzik és míg a nagyobb cégek az EU országaiba, a kisebbek a helyi nagyvállalatok számára értékesítenek. A fejlesztések gépi beruházásokban mutatkoznak, de jellemző a tőkehiány.

A Szekszárdi kistérségben Szekszárdon található a **Szekszárdi Ipari Park**, mely 1998-nan nyerte el az ipari park címet. A betelepült vállalkozások között szerepel hőszigetelő, építőanyagok gyártása, szőlészet, borászat, autóalkatrész kereskedelem, műanyag-újrahasznosítással foglalkozó cég, stb., illetve inkubátorház is működik a területén. Összterülete: 50,4575 ha, melyből szabad terület összesen: 9,2 ha, ami nem egybefüggő.).

Turisztika, kultúra

Rendezvények, sportesemények

Tolna megye központja, Szekszárd („I.Béla király városaként” is ismert) az 1000 éves belváros, remek helyszínt szolgáltat a helyi fesztiválok és rendezvények, mint például **Szüreti Napok, Szent László Napok, Pünkösdi Fesztivál, Márton napi Borünnep, Gemenc Kupa, Borvidék Félmaraton** megszervezésére. A Szüreti Napok minden év szeptemberében több tízezres tömegeket vonzanak a városba, mind helyi, mind országos, mind nemzetközi szinten.

A sióagárdi Leányvár ad otthont minden évben a **Sió-menti Országos Halfőző versenynek**.

A Tolnai térségben Tolnán a Duna-parton a majálisokat és a legnagyobb szabású tolnai rendezvénysorozatot, az idén már tizenharmadik alkalommal megrendezett **Thelena Fesztivált** tartják. Ez idő alatt kerül sor az augusztus 20-i aratóünnepre és a néhány éve bevezetett elszármazottak találkozójára.

Fadd nagyközség határában kanyarog a **Holt-Duna**, amely 11 km hosszú, s mintegy 200 ha vízfelületet jelent. Az 1960-as évektől fokozatosan kialakult Fadd Nagyközség Önkormányzata fennhatósága alá tartozó üdülőterület, mely **Fadd-Dombori** néven nemzetközi hírnevet szerzett. Az üdülőfaluban mintegy 600 magánüdülő és 150, nagyobb létszámot is befogadni képes vállalati pihenőház épült fel. A további építkezésnek és fejlődésnek korlátlan lehetőségei vannak. Igen kedvező hely a vízi sportok gyakorlásához és a fürdőzéshez. Az atomerőmű kezdeményezte kajak-kenu pálya megépítése egyéb sportok megjelenését is indikálta. A **Triatlon** olimpiai számmá minősítése a nyári versenyeket országos rangra emelte. A kapcsolódó fejlesztések visszahatottak a falu infrastruktúrája alakulására, sport és kulturális életére is. Minden évben megrendezésre kerül az idegenforgalmi szempontból közismertté vált **Dombori Nyári Fesztivál**.

A folyóparti turizmus (kajak-kenutúrák, ill. kishajós kirándulások) a Dunán jelentős. A horgászturizmus számára kedvező adottságokkal rendelkezik a térség, mind a folyóvizek, mind a természetes, mind a mesterséges állóvizek mentén lehetőség van e tevékenység végzésére. Sokak számára nagyon érdekes sportág a **sárkányhajózás**. A dunai holtágnál találkozhatunk az egzotikus, 12,5 méter hosszú sárkányhajókkal országos verseny keretén belül minden nyár folyamán.

A Bátaszéki térségben jelentős a **Bátaszéki Nemzetközi Gasztronómiai Est**, ahol kínálásra kerülnek helyi sváb-, székely-, felvidéki-, sárközi- és cigány specialitások, nagysallói (Szlovákia) és ditrói (Románia) ételek.

Borturizmus

A **Szekszárdi kistérség borvidékei** (Szekszárdi történelmi borvidék, Tolnai borvidék) egyedi eljárással készített borai csalogatják a messziről érkező vendégeket a térségbe. Az év bármely időszakában megszervezhető hangulatos borkóstolók teszik színesebbé a környéken megtalálható szolgáltatások már eleve színes palettáját. Számítalan helyi, kisebb borásznál lehet megkóstolni a térség jellegzetes borait, de a 2012-ben átadott **Szekszárdi Bormúzeumban** is lehetőség nyílik a borkészítés folyamatának megismerésére és a legnevesebb borok megízlelésére, különféle borkorcsolyák kíséretében.

Szekszárdon a családi pincészetek között ismert a **Vesztergombi** (testvérek) Ferenc vezetésével működő családi vállalkozás, akit 1993-ban az Év Borászává választottak. A **Takler Pincészet**, a **Bodri Pincészet**, a Bakta-dűlő, - az egyik leghíresebb szekszárdi szőlőhegy - még be nem épült területeinek megmentésén és betelepítésén fáradozó, **Vida Péter**, valamint **Dúzi Tamás**, a **Sárosdi pincészet**, a **Heimann pincészet** borászati tevékenysége is hozzásegít a Tolna megyében eltöltött vendégéjszakák növekvő számához.

Sióagárd-Leányváron a több mint száz éves, közel négyszáz pince tulajdonosa egy hangulatos sétára és kiváló minőségi borok kóstolójára, majd ezt követően tájjellegű ételek falatozására várja a borbarátokat és szakmai érdeklődőket, valamint családi társaságokat.

A Szekszárdi kistérség bor- és gasztronómiai turizmus vonatkozásában megfelelő adottságokkal rendelkezik, és a szolgáltatások széles skáláját képes biztosítani az idelátogató turistáknak.

Kultúra, nevezetességek

A Szekszárdi kistérségben található az ország egyik legszebb, színpompás népviselettel, sajátos kultúrával rendelkező néprajzi egysége, a **Sárköz**. A sárközi hagyományok (népviselet, szöttes, hímzés, kerámia) nagy szerepet játszanak Tolna megye idegenforgalmának fellendítésében. Ma öt községet sorolunk Sárközhöz: Ócsény, Decs, Sárpilis, Alsónyék, Bata.

A Szekszárdi kistérség számos épített környezeti értékkel rendelkezik, amelyek közül néhány országos szinten is ismert.

Kulturális értékeket közvetít **Szekszárdon** az 1900-1901-ben neoreneszánsz stílusban épült **Wosinsky Mór Megyei Múzeum**. Az itt megtekinthető „Történeti- régészeti-néprajzi kiállítás” igen jelentős gyűjteménnyel, komoly régészeti és muzeológiai háttérrel, megyei gyűjtőkörrel rendelkezik. **Szekszárdon Babits Mihály szülőháza és a Német Színház** szintén országos vonzerőt jelent a város számára.

2,2 milliárd forintos, Európai Unió támogatás segítségével, 2013-ban átadásra került a **Babits Mihály Kulturális Központ**, - Szekszárd város legnagyobb kulturális intézménye, közművelődési, közösségi színtere - az úgynevezett „Agóra” nyitóhét keretein belül. Tervek szerint az „**Agóra Kulturális Fesztivál**” programjai között színházi előadások, gyermekszínházi programok, bábszínház, komoly és könnyűzenei koncertek, táncelőadások, filmvetítések és látványos tűzijáték gondoskodik a családok kikapcsolódásáról az elkövetkezendő években is. A szekszárdi Agóra-program keretében az egykori Babits Művelődési Ház mellett megújult a **Művészetek Háza**, és egy **4000 négyzetméteres parkot** is kialakítottak a két épület között. Az **575 fős színházterem** felújításával bővültek Szekszárd kulturális lehetőségei. Az átépítés során egy **450 fős, többfunkciós rendezvénytermet** alakítottak ki, az épületben 3D-s filmek vetítésére alkalmas premiermozi működik. A több mint 800 millió forintos felújítás keretében megvalósult a díszvilágítás, csobogó, szökőkút építése, vármegyekert rendezés, valamint a térburkolatok cseréje, korszerűsítése.

Szekszárdon nem csak a kultúra, hanem a kikapcsolódás lehetőségei is bővültek: 2012. nyarán átadásra került a **Családbarát Strand-, Élmény-, és Termálfürdő**, ami a környező térségekből rengeteg látogatót csal a városba.

Szekszárd legjelentősebb épített környezeti értéke közé tartozik a régi Vármegyeháza, amely klasszicista stílusban épült 1828-1832 között. A Megyeháza udvarán találhatóak a Bencés Apátsági templom romjai. Szintén klasszicista stílusban épült 1842-1846 között a **Városháza** épülete, amely 1908-ban szecessziós stílusban átépítésre került. Műemlék a **belvárosi plébánia**, amely barokk stílusban épült 1775-ben. 1895-96-ban épült a régi takarékpénztár. A **Garai épületkomplexum**

eredeti klasszicista stílusú épületei szecessziós stílusban kerültek átalakításra 1893-ban. A **Garay pince** mai formáját 1998-ban avatták fel. A régi Megyeháza külső parkjában került elhelyezésre Tolna Megye kőcímere, amely a 18. századi címer másolata. További műemlékházak is találhatóak a városban: Augusz ház, Diczenty ház, Fejős ház. A szobrok közül kiemelendő Garay János szobra, a Millecentenáriumi emlékmű, a Milleniumi kapu, a Prométheus park szobrai, Szent István szobra, a Szent László szobor, a Szentháromság szobor és Wosinszky Mór szobra

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint Szekszárdon 2008-ban kilenc kereskedelmi szálláshelyen 1001 férőhely volt, 2011-ben hat szálláshely már csak 604 férőhelyet kínált. Több, kisebb szálláshely megszűnése mellett a Gemenc Hotel bezárása önmagában kétszáz férőhellyel csökkentette a város szálláskapacitását. Szekszárdon elsősorban a kereskedelmi- és magánszálláshelyek közül a Korona Hotel, Hotel Zodiaco, a Sió Motel, a Nádasdi Kemencés Fogadó, a Takler Pince és Panzió, a Fritz Panzió és a Decsi-hegyen a Fehér Tehén panzió várja az idelátogatókat. Ugyanakkor hétszázmillió forintos beruházással *** szállodát épít a Mészáros Borház Kft. Szekszárdon, ahol az elmúlt négy évben négyszázzal csökkent a kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma. A 22 szobás, ötven fő fogadására alkalmas szálláshely várhatóan élénkíti a szekszárdi borturizmust.

A megyeszékhelyen az utóbbi években a vendégéjszakák száma is csökkent: 2009-ben még tizenháromezer éjszakát töltöttek el a városban a turisták, 2011-ben már csak 10 521-et. Elkészült az Agora Program, kiépült Szekszárdon a Babits Kulturális Központ, ahol komolyabb konferenciákat (pl. orvos-konferenciát) is szerveznének, illetve az egyéb nagy rendezvények (pl.: Szekszárdi Szüreti Napok) miatt is **szükség lenne megfelelő szálláshelyek kialakítására**. Szeretné a város, hogy egy minimum 3-4 csillagos szálláshelyet ki tudna alakítani, mely akár valamely szálláshelyet adó hálózat részeként jönne létre. A Kálvária előtti területen épülne meg a Borhotel 104 szobával. A környező pincékkel lehetne programokat tervezni. Itt a város feladata lenne az éves szinten 10-20%-os betöltése a szálláshelyeknek.

Egészségügy

A Szekszárdi kistérségben az egy orvosra jutó lakosok száma 1 391 fő, és 12 932 eset jut egy háziorvosra, illetve 8 441 betegforgalom jut egy házi gyermekorvosra, és 49 védőnő látja el a feladatát.

A Szekszárdi térségben elavult az egészségügyi hálózat. Pályázati forrásokból megvalósult az egészségügyi ágazat egyes szegmenseinek felújítása, korszerűsítése, azonban összességében még mindig szükség van további beruházásokra a magas színvonalú betegellátás biztosításához. Összesen 40 háziorvosi és házi gyermekorvosi rendelőt regisztráltak a kistérségben 2011-ben, ebből 28 Szekszárdon, 3 Decsen, 2 Kölesden, 1 Medinán, 2 Ócsényben, 1 Sióagárdon, 1 Szedresben, 1 Tengelicen és 1 Várdombon található. A háziorvosok 334 491 esetet láttak el egy év alatt, és 92 928 gyerek jelent meg a házi gyermekorvosoknál. A gyógyszertárak hálózata sem kielégítő, összesen 15 db gyógyszertár működik a kistérségben, ebből 12 Szekszárdon, és 1 található Decsen, Kölesden és Szedresben, a többi településen nincs gyógyszertár.

Szociális ellátások, szolgáltatások

A Szekszárdi kistérségben a teljes lakosság egyharmada, mintegy 27 804 fő részesül nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban. Ezer lakosra vetítve 5,2 fő részesül rendszeres szociális segélyben, 18,5 fő részesül foglalkoztatást helyettesítő támogatásban. A Szekszárdi kistérségben a lakónépesség 32,7%-a részesül valamilyen szociális juttatásban vagy ellátásban.

Szociális gazdaság a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásának lehetősége

Dr. Frey Mária határozta meg Magyarországon a szociális gazdaság fogalmát, mely szerint **„olyan helyi kezdeményezéseket tekintünk a szociális gazdaságba tartozónak, amelyek célja a nehezen elhelyezhető emberek integrálása a munka világába, foglalkoztatást, szakmai tudásuk fejlesztését és tanácsadást kínálva számukra.**

Emellett általános jellemzőjük, hogy:

- lokális szinten működnek, a köz- és a piaci szektor között,
- a magáncégek és állami intézmények által kielégítetlenül hagyott helyi szükségletekre reagálnak,
- új munkahelyeket teremtenek,
- jövedelmet generálnak és az a céljuk hogy idővel önfinanszírozóvá váljanak,
- a bevételeik között a magánfinanszírozás is bizonyos mértékben megjelenik,
- célcsoportjukba tartoznak a tartós munkanélküliek, az elhelyezkedési nehézséggel küzdő pályakezdő fiatalok, a gondozási kötelezettséggel terhelt nők, az idős és fogyatékossgal élő emberek és a szociális beilleszkedési zavarokkal küzdő személyek.”

Szociális szövetkezetek, tevékenységeik

„A szociális szövetkezetek az atipikus foglalkoztatási formák közül az önfoglalkoztatás sajátos szervezeti kereteit teremtik meg és ezáltal a hátrányos helyzetű munkavállalók tartós munkalehetőséghez jutásának egyik fontos eszközévé válhatnak. Olyan személyek autonóm társulásai, akik önkéntesen egyesülnek abból a célból, hogy nem csupán gazdasági, hanem társadalmi, közösségi, oktatási és kulturális céljaikat is egymással együttműködve, demokratikusan irányított vállalkozásuk útján, közösen valósítsák meg. A szociális szövetkezetek **innovatív ötletek, módszerek alkalmazásával** elsősorban a nem eléggé lefedett **helyi szükségletek kielégítésére igyekeznek tevékenységüket alapozni.** A nemzetközi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy az eredményesen működő **szociális szövetkezetek a foglalkoztatáspolitikai és a vidékfejlesztési politika keretei között megjelenő problémák mérséklésének egyik igen fontos, kiemelt jelentőségű, és egyre szélesebb körben elterjeszteni érdemes, új formáját jelentik.”** 43

Magyarországon 2012-ben 300 bejegyzett Szociális Szövetkezet működött. A Szövetkezetek száma folyamatosan növekszik, mert az egyes településeken a hátrányos helyzetűek problémáira ad megoldást, valamint elősegíti a foglalkoztatásukat.

Nincsenek adatok a Szekszárdi kistérségben fellelhető szövetkezetek számára, de vannak a térségben jól működő Szövetkezetek. A munkahelyteremtés és a foglalkoztatás mellett a hátrányos helyzetű munkavállalók szociális helyzetének javításával, közösségi integrációjával is foglalkoznak.

Kiemelve néhány, a szekszárdi kistérségben működő sikeres szövetkezetet: Armarium Hungária Szociális Szövetkezet (Bátaszék)- gyümölcsstároló farekeszek előállítás, külföldre történő exportálása. Kristály Plusz Szociális Szövetkezet (Szekszárd)-mosodai szolgáltatásokat végez.

A cél, hogy a Szekszárdi kistérségben is növelni kellene a Szövetkezetek számát, mely a térség alacsony iskolai végzettségű, hátrányos helyzetű munkavállalóinak jelenthetne munkaviszonyt és családjaiknak megélhetési forrást.

1.5 Integrált Városfejlesztési stratégia (IVS)

A 2007-2013 közötti időszakra készült IVS szerint Szekszárd város általános, hosszú távú tervei között szerepeltek – többek között - a lakosság számára minél magasabb életminőséget biztosító városi feltételek megteremtése, versenyképes helyi gazdaság megteremtése, közlekedésfejlesztés, környezetvédelem, valamint a társadalmi kohézió erősítése.

- A gazdaságfejlesztés elemei: ipar- és turizmusfejlesztés.
- Közszolgáltatások fejlesztése: oktatás, egészségügyi és szociális szolgáltatások fejlesztése, ügyintézés gyorsítása, valamint a szabadidős kínálat fejlesztése.
- Környezeti tényezők: hulladékgyűjtő udvar létesítése, hulladékgyűjtő szigetek számának és a szelektíven gyűjtött frakciók számának növelése, alternatív energiaforrások hasznosítása, hulladékgazdálkodás fejlesztése, valamint az illegális lerakóhelyek megszüntetése, felszámolása.
- Versenyképes helyi gazdaság: Tourinform iroda (megvalósult), Ökocentrum és Interaktív tematikus park, rendezvény- és konferenciaturizmus fejlesztése, szálláskapacitás fejlesztése, fürdőfejlesztés (megvalósult), valamint sportpályaépítés.
- Közlekedésfejlesztés: közút- és járdaépítés (megvalósítás alatt), -rekonstrukció, kerékpárút építés, közlekedésbiztonság fejlesztése, parkolóhelyek számának növelése, valamint a helyi tömegközlekedés felülvizsgálata.
- Parkosítás, játszóterek bővítése.
- Közműfejlesztés: csatornahálózat, vízközmű fejlesztés, csapadékvíz és felszín alatti vizek elvezetése fejlesztése, lőtéri ivóvízbázis kármentesítésének folytatása, új vízbázis létesítése, valamint a közvilágítás fejlesztése.
- Településrehabilitáció: Béla király tér (megvalósult), piactér (megvalósítás alatt), Vármegyeháza környezet (megvalósult), Bezerédj tömbbelső rehabilitáció, Liszt Ferenc tér rehabilitáció, Kápolna tér rehabilitáció, autóbusz pályaudvar, laktanya területének fejlesztése (megvalósítás alatt).
- Felhagyott ipari, szolgáltató területek megújítása
- Otthonteremtés: panellakások utólagos hőszigetelése, valamint építési telkek kialakítása.
- Közbiztonság fejlesztése.
- Oktatásfejlesztés.
- Egészségügyi, szociális szolgáltatások fejlesztése: intézményhálózat infrastrukturális fejlesztése, szekszárdi kórház fejlesztése (megvalósult).
- Közigazgatás modernizációja: intézmények akadálymentesítése, elektronikus tájékoztató szolgáltatás fejlesztése, városi honlap fejlesztése, Hivatal korszerűsítése, térinformatikai fejlesztések, valamint a térfigyelő rendszer fejlesztése.

1.6 Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)

A Terület és Településfejlesztési Operatív Program fő küldetése, hogy kereteket biztosítson a területileg decentralizált fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához. A TOP a magyar kormány kiemelt gazdaságfejlesztési, növekedési és foglalkoztatási céljaira tekintettel, valamint az Európa 2020-hoz való illeszkedés, az ágazati fejlesztésekkel való lehatárolás és szinergia biztosítása érdekében, az Európai Bizottsági 11 tematikus célhoz való kapcsolódás, a költségvetési és tematikus determinációkhoz való igazodás alapján az alábbi kiemelt fejlesztési célokat határozta meg:

1. Térség-specifikus erőforrásokra épülő, azokat gyarapító gazdasági növekedés és foglalkoztatásbővítés
2. Élhető és az üzleti szereplők számára vonzó települések
3. Helyi közösségek megerősítése és öngondoskodó képességük javítása

A megyei jogú város fejlesztési részdokumentumainak kialakításakor a 11 tematikus célkitűzés közül a következőkre javasolt fókuszálni:

- Az alacsony CO₂-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- Környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása

- A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem;
- A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EVMA esetében) és a halászati és az akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása;
- A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása

1.7 Szekszárd jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

A 35 ezer lakosú tolnai megyeszékhely városvezetése „Szekszárd, a jövő városa” szlogennel indított programot, melyben - a kulturális és történelmi értékek megőrzése mellett - a gazdaság élénkítésére helyezte a hangsúlyt. Az M6-os autópálya átadását követően a város logisztikai szerepe felértékelődött a Duna-híd és a déli országhatár közelsége okán. Az Ipari Parkba folyamatosan érkeznek magyar és külföldi vállalkozások, de az önkormányzat maga is vállalkozik: a visszavásárolt közüzemi szolgáltatók (vízmű, hulladékszállító) mellett lakásokat épít. A turizmusban rejlő lehetőségek kiaknázását célzó, illetve a városlakók komfortérzetét növelő beruházásként valósult meg az élményfürdő, valamint a műfüves focipálya, a korszerű atlétikai pálya, és az időszakosan üzemelő műjégpálya. A továbbiakban ezeket fedett úszoda, és élményfürdő, valamint szállásépület létesítése követi. Tervben van szálloda, és öko-turisztikai központ építése is Keselyűsben, de ehhez szükség van a Duna-Dráva Nemzeti Park, illetve a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság partneri együttműködésére is.

Az Agora program tartalmazza a Babits Mihály Művelődési Ház és a Művészetek Háza korszerűsítését is. A következő években a belváros rehabilitációja is befejeződik. A Béla tér már megújult, most a piactér van soron. A továbbiakban kiváló fejlesztési potenciál van a Bezerédi tömbbelső rendezésében, de erre konkrét elképzelés egyelőre nincs megfogalmazva.

Az előző ciklusban kétezerrel csökkent a város lakosságának száma. A diplomás fiatalok közül tízből nyolc, elhagyja a várost, ezért Szekszárd megtartóerejét is növelni kell. A munka és a szórakozás mellett ennek feltétele a lakhatás biztosítása. Ebből a célból építette a város a Fecskeházat, segítve a fiatalok letelepedését.

A város tájépítészeti koncepciójaként megfogalmazható, hogy új fejlesztési területek csak a jelenlegi beépített területek szerves folytatásaként kerüljenek kijelölésre. A fejlesztési területek kijelölése során figyelemmel kell lenni a település átlagánál jobb minőségű termőföldek elhelyezkedésére, új fejlesztési területek kijelölése ezeket a termőföldeket ne, vagy csak kivételes esetben érintse. A terv legyen figyelemmel arra, hogy védett természeti területeken – ökológiai hálózat, Natura 2000 területe – külterületi építés, birtokközpontok létrehozása ne történhessen.

Tájépítészeti, településszerkezeti koncepcióként megfogalmazható, hogy a település lakóterületi struktúrája a jövőben is a jelenleginek megfelelően alakuljon, külterületen lakófunkciók elhelyezése csak gazdasági funkciókkal együtt (majorság, szőlőbirtokok) legyen lehetséges.

A tervezett fejlesztések során elsődleges szempontként kell figyelembe venni a természeti értékek megőrzését. A város vonzereje a környező táj szépségében, a település emberi léptékében, és gondozottságában rejlik. Rosszul átgondolt, az összképet hátrányosan érintő fejlesztések hatásai összeadódhatnak, és hosszú távú kárt okozhatnak a város egészségének. Cél, hogy a védett növényfajok és állatok jelentős állományainak otthont adó területek helyi jelentőségű természetvédelmi területté nyilvánítása megtörténjen.

Napi problémát jelent az a tendencia, hogy egyre többen települnek ki lakni a borvidéki területekre. A kiköltözők egy része a jogszabályban megengedett lehetőséggel élve épít magának lakóházat, míg mások a gazdasági rendeltetésű épületeket alakítják ki lakássá.

A város egységes zöldfelületi rendszerének létrehozása is a jövő feladata. Ennek érdekében a belterületi utak mentén fasorokat vezetünk végig, a teresedéseken közkertet alakítunk ki. A sédek melletti védőfásításokat sétányként építjük meg, amely összeköti az elszigetelt zöldterületeket, és végigvezet az egész városon. A pincerekonstrukciók lehetőséget nyújthatnának a borút belvárosi szakaszának vérkeringésbe kapcsolására, de erre a tulajdonosok részéről egyelőre semmi szándék nem mutatkozik. A belterületet és a külterületet összekötő szegélyterületeket szerencsés lenne összekapcsolni egymással. A külterületen elhelyezkedő ideális rekreációs területeket kerékpárúttal, sétánnyal összekötjük a városi zöldfelületi rendszerrel.

A tervezett zöldterületi fejlesztések megvalósításával hosszútávon elérendő, Hogy a meglévő és új utcai fasortelepítésekkel, a városközpontban lévő közpark (Szent István tér) - mint zöldterületi központ - a kialakítandó alközpontok/közparkok (Csatári völgy, Kápolna tér, Palánki sziget, Sió-part, Csörge- tó) összekapcsolódjanak.

A városközpontba sűrűsödik a térség gazdasági, intézményi, kulturális és társadalmi ereje. Koncentrálja és egyúttal szimbolizálja környezetét, kölcsönös hatásokkal erősítik egymást. Cél, hogy a központ kiüresedését, elöregedését a település megállítsa. El kell érni, hogy városias környezetben élni ismét jó legyen, a városias környezet lakóhely szempontjából versenyképes legyen a kiköltözésekkel, a városszéli kertvárosias lakóterületekkel. El kell érni, hogy a városi struktúra ne csak az úthálózat és intézményrendszer koncentrációját, hanem az értékek, a lakosság, a társadalom és gazdaság minőségi koncentrációját hozza magával, mint ahogy ez létrejött a XX. század elején kialakult polgári társadalomban Szekszárd várossá fejlődése során. Cél, hogy a fejlesztések erőforrásai – magánérs lakásépítés, kereskedelem és szolgáltatás fejlesztései, intézményfejlesztés – a település központját erősítsék, megújítsák. Cél, hogy ezzel a folyamattal a városi környezet, a történelmi központ, a korábban beépített területek megújuljanak és visszaálljon a fejlődés folytonossága a központ életében, melyet az elmúlt időszak megszakított.

Szekszárd jövőképe

Szekszárd élhető, versenyképes és fenntartható város, mert az önkormányzat partneri kapcsolatot ápol polgáraival és vállalkozóival. Erős lokál patriotizmus alapja a város fejlődésének, a bizalomépítés segíti a városrendezési célok megvalósítását. Szekszárd térségi partner-kapcsolatokat épít a szomszédos városokkal és kistérségekkel.

1.8 Szekszárd jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

Az EU tagság Szekszárdnak európai versenyt jelent más hazai és külhoni városokkal, a Szekszárdi kistérségnek más kistérségekkel

- a humán erőforrásért, a lakosság megtartásáért
- a pénzügyi forrásokért
- az egészséges környezetért.

A verseny a pénzügyi-gazdasági válsághelyzetben tovább erősödik. Szekszárd jövőképét erre az egyetemes versenyre dolgoztuk ki, megalapozva a verseny felvállalhatóságát.

Szekszárd térségi partner-kapcsolatokat kell kiépíteni a szomszédos városokkal és kistérségekkel, első soron Tolna, Bonyhád és Bátaszék irányában. A város megyei, regionális, sőt megyéken és régiókon átívelő rendszergazda szerepek felvállalásával (pl. logisztika) tovább erősíti pozícióját a városhálózatban. Polgáraival, vállalkozóival, gazdálkodóival együttműködve kistérség önkormányzataival, civil és versenyszférájával a térségi lokálpatriotizmus kialakítását segítik elő. Élhető, versenyképes és fenntartható kistérség alakul ki Szekszárd kisugárzásaként.

A szomszéd településekkel és kistérségekkel való együttműködésből létrejövő kistérség lokálpatriotizmusa segíti a lakosság megtartását, a közös felkészülést gazdasági, a társadalmi kihívásokra. A város és a kistérség versenyszférájának gazdasági alkalmazkodását, a munkahelyi struktúra piaci igényekhez történő át- és átalakítását, a munkahely teremtést polgárainak felkészítésével, (át)képzésével segíti. Biztosítja a lakosság megújulását, az elvándorlás pótlását, a városok és a kistérség közötti lakossági mobilitás támogatásával kiegyensúlyozott kistérségi korösszetétel kialakulását teszi lehetővé.

A verseny felvállalása, Szekszárd kistérségi központ

A verseny felvállalását Szekszárd nagyszerű adottságai teszik lehetővé

- M6-M9 autópályák találkozásánál, és a Duna közelében fekszik, aminek igen erős a kereskedelmi-logisztikai jelentősége
- Környezeti, természeti adottságok: Gemenc, Szekszárdi-dombság (bor), természetvédelmi területek, rekreációs-, turisztikai-, és befektetési vonzerő

A verseny csak más városokkal és kistérségekkel együttműködve lehet eredményes. Ezért kell felvállalnia a kistérségi központi szerepet, a szomszéd városokkal és kistérségekkel együttműködve kistérség kialakítását.

Központi szerep felvállalásának alapja a közösségfejlesztés:

- Közösség fejlesztés Szekszárd önkormányzata és a városban élő civilek, vállalkozók, gazdálkodók között
- Kistérségi központi partnerség a kistérségi központok - Szekszárd, Bonyhád, Paks, Mohács, és az új hídnak köszönhetően a dunántúl felé nyitva Baja és Kalocsa együttműködésével
- Partnerhálózat a kistérségek települései és az agglomeráció települései között.

A kistérségi fejlesztés várható eredménye: a lakossági kohézió erősödése, a lakosság helyben maradása, kistérségn belüli költözéssel a korösszetételi arányok kiegyenlítődése. A városok előregedését - így Szekszárdét is - kistérségi, kistérségi szociálpolitikával lehet ellensúlyozni, a lakáshoz jutás támogatásával, a szociális gondoskodás kistérségi, kistérségi kiterjesztésével.

Szekszárd város településfejlesztési koncepciójában térségi szerep vonatkozásában jövőképp a partnerségi elv érvényesülése, melynek során a város és a környező települések, a gazdasági központ és agglomerációja a lakó- és gazdasági területek fejlesztési kapacitását és annak térigényét együtt határozza meg. A város és térsége a fejlesztési területeket a térségi optimumok megkeresésével kellene, hogy rögzítse, és azokat nem egymás konkurenseként, egymást felüllicitálva kellene kijelölniük. A fejlesztési területek mértékének meghatározása során a város és térségének fejlesztési potenciálját kell figyelembe venni, elkerülve a szükségtelen és fenntarthatatlan fejlesztéseket és a termőterületek felesleges igénybevételét. Ebben a folyamatban a megyének moderáló szerepe is kell legyen.

A fejlesztési területek mértékének, helyének meghatározásán túl a partnerségi együttműködés érvényesülése a cél, a közmű- és közlekedési infrastruktúra hálózat kialakításában, továbbá a települési ellátó-rendszer ésszerű kialakításában és működtetésében, figyelembe véve a környező települések kapacitásait és igényeit.

1.9 A településfejlesztési elvek rögzítése

A következő településfejlesztési elvek érvényesítését látjuk indokoltnak:

- Térségi szemlélet érvényesülése szükséges az új fejlesztési területek, a rekreációs zöldterületek kijelölésében, a közlekedési- és közműinfrastruktúra hálózatának egységes megteremtésében, valamint a települési ellátó-rendszer ésszerű kialakításában és működtetésében.

- Fenntartható fejlesztés elve kell, hogy érvényesüljön az új fejlesztési területek nagyságának és ütemezésének meghatározásakor.
- A folytonos fejlődés elve a korábban beépített, igénybevett területek újrahasznosítása, revitalizációja kell, hogy megvalósuljon a szerencsére nem túl nagy kiterjedésű alulhasznosított barnamezős gazdasági és kereskedelmi területeken (Brico Store), valamint a korábban beépített, elöregedő népességű lakóterületeken.
- Az illeszkedés és ezzel egyidejűleg a folytonosság elve kell, hogy érvényesüljön a település korábban beépített részein, különösen a település központjában és a lakóterületeken.
- A települési, településrészi arculat és ezzel együtt építészeti identitás megteremtésének szükségessége.
- Értékmegőrző fejlesztési szemlélet és szabályozás kialakítása a település történelmi központjában.
- A domboldalakon, szőlőhegyeken a tájba illesztés elvének érvényesülése.
- Lakóterületek szegregációjának mérséklése.

2. CÉLOK

2.1 A célrendszer felépítése

Szekszárd településfejlesztési koncepcióját egységbe foglaló települési célrendszert a hatályos és a készülő integrált városfejlesztési stratégiával összhangban állítottuk össze.

2.2 Egyetemes célok

A nagytérsegi rendezési tervekkel és fejlesztési programokkal, (előző fejezetben részletezve) valamint a hatályos IVS-sel összeesengő „egyetemes” célok:

- I. Gazdasági versenyképesség erősítése (versenyképesség)
- II. A város hosszútávú fejlesztésének megteremtése (fenntarthatóság)
- III. Központi szerepkör megerősítése (élhetőség)

2.3. Egyetemes célok kibontása, specifikus célok

I. Gazdasági versenyképesség erősítése egyetemes cél

Szekszárd legyen olyan város, ahol az emberek és a gazdálkodó szervezetek megtalálják a számításukat! A gazdasági versenyképesség erősítése Szekszárd hosszútávú gazdasági prosperitását szolgálja. A település állandó versenyben van a kistérség, a megye, az ország, sőt bizonyos értelemben az Európai Unió összes városával. Egy jó gazdaságú városban a lakossághoz igazodó mennyiségű minőségi munkahely áll rendelkezésre, ahol a gazdaság összhangban van a város erőforrásaival.

I/1 A tudásalapú gazdaság megteremtése specifikus cél

Napjaink gazdaságának húzóágazata a technológiai ipar. A tudásalapú gazdaság olyan gazdaság, amely közvetlenül a tudás és az információ teremtésén, elosztásán és felhasználásán alapszik. Tehát összhangban a tudásalapú társadalommal, a tudásalapú gazdaságban is a tudás válik a gazdaság, és a gazdasági növekedés alapjává, amely a gyakorlatban a tudás-intenzív termékek és szolgáltatások termelésének előretörését, a gazdaság szerkezetében mind jelentősebb térnyerését jelenti. A tudás-intenzív ágazatok fogalmi körébe beletartozik a mai gazdaság minden olyan szegmense – a csúcstechnológiájú gyártástól és az információs, kommunikációs technológiáktól a tudásra épülő szolgáltatásokon keresztül az olyan kreatív ipar-ágakig, mint a média – amelyben a legfontosabb hozzáadott érték a tudás. A témával kapcsolatos elemzések, kutatások igazolták, hogy a gazdaságnak a tudás-intenzív, illetve a csúcstechnológiát képviselő részei fejlődnek a legjobban, olyannyira, hogy az ezeket a területeken működő vállalatok, még gazdasági visszaesés, illetőleg

Makroregionális szerepkör meghatározása	
Gazdasági versenyképesség erősítése	Központi szerepkör megerősítése
A tudásalapú gazdaság megteremtése 1. Tudás intenzív hálózatosodás elősegítése 2. Kutatási-fejlesztési központok, mainsteam iparágak letelepítése 3. Az élethosszig tartó tanulás feltételeinek megteremtése	Élhetőségi fejlesztések 1. Gyermek- és ifjúságpolitikai fejlesztések 2. Rekreációs infrastruktúra-fejlesztés 3. Sportpolitikai fejlesztések
Kedvező gazdasági környezet kialakítása	Városi fejlesztések 1. Épített környezet fejlesztése 2. Természeti környezet védelme, rehabilitációja 3. Szellemi környezet infrastrukturális fejlesztése 4. Imázsépítés
A város hosszútávú fejlesztésének megteremtése	Szociális fejlesztések 1. Az egészségügyi ellátás fejlesztése 2. A szociális ellátás fejlesztése 3. Közbiztonság fejlesztése 4. Városi civilpolitika 5. Kistérségi, regionális feladatok ellátása
Stabil város	Városi érték-gazdálkodás, diplomácia 1. Gazdálkodás a város környezeti és természeti, társadalmi és gazdasági települési/térségi és táji értékeivel 2. Városi diplomácia 3. Lobby programok
Ingatlan- és vagyon-gazdálkodás 2. Közüzemi infrastruktúra fejlesztés működtetés 3. Pénz-gazdálkodás: költségvetés, adók, hitelek	Városi érték-gazdálkodás, diplomácia 1. Gazdálkodás a város környezeti és természeti, társadalmi és gazdasági települési/térségi és táji értékeivel 2. Városi diplomácia 3. Lobby programok
1. Extenzív iparfejlesztés 2. Agráripár, feldolgozó ipar fejlesztése 3. Ipari park , ipari övezet fejlesztése 4. Turisztikai infra-, szupra-struktúra- és termékfejlesztés 5. Város-marketing 6. Meglévő munkahelyek védelme, atipikus foglalkozási formák emelése	Városi érték-gazdálkodás, diplomácia 1. Gazdálkodás a város környezeti és természeti, társadalmi és gazdasági települési/térségi és táji értékeivel 2. Városi diplomácia 3. Lobby programok

A településfejlesztési koncepció célrendszere

stagnálás idején is képesek a növekedésre.

Specifikus célhoz tartozó programok:

1. Tudás intenzív hálózatosodás elősegítése
2. Kutatási-fejlesztési központok, mainstream iparágak letelepítése
3. Az élethosszig tartó tanulás feltételeinek megteremtése

I/2 Kedvező gazdasági környezet kialakítása specifikus cél

A településnek törekednie kell az erőforrásain alapuló gazdasági formák erősítésére, erősségeinek fenntartható kiaknázására. A mezőgazdasági feldolgozóiparban Szekszárdnak hagyományai vannak, húsüzeme üresen áll. A kész infrastruktúrával rendelkező ipari park nagy része kihasználatlan, holott igen kedvező logisztikai potenciállal rendelkezik. A település táji adottságai (Szekszárdi bor, Gemenc), valamint a város épületállománya, történelmi hagyományai erős turisztikai vonzerővel bírnak. A településmarketing feladata a település versenyképességének, komparatív előnyeinek, vonzerejének feltárása, realizálásának segítése, kommunikálása a sokoldalú fejlesztési, gazdasági, életmódbeli célok elérésének érdekében (Piskóti-Dankó-Schupler-Búdy, 1997.)

Specifikus célhoz tartozó programok:

1. Extenzív iparfejlesztés
2. Agráripár, feldolgozó ipar fejlesztése
3. Ipari park , ipari övezet fejlesztése
4. Turisztikai infra-, szupra-struktúra- és termékfejlesztés
5. Város-marketing
6. Meglévő munkahelyek védelme, atipikus foglalkozási formák emelése

II. Stabil város egyetemes cél

Szekszárd legyen olyan város, ahol a település gazdálkodása stabil és fenntartható pénzügyi alapokon nyugszik! A település vezetése és a lakosság legyen tisztában a város értékeivel és érdekeivel, és egy csapatként kezeljék azokat.

A település gazdasági stabilitása nélkül lehetetlen a lakosok komfortérzetét szolgáló eszközök tartós és fenntartható fejlesztése. Stabilitás hiányában az elvándorlás, a degradálódás és a szlömösödés a meghatározó folyamat.

II/1 Fenntartható pénzügyi és vagyongazdálkodás specifikus cél

A vagyongazdálkodás az önkormányzati gazdálkodást átfogó tevékenység, amely „vertikális” értelemben magában foglalja a pénzgazdálkodást, a pénzügyi eszközökkel kapcsolatos műveleteket, a fizikai vagyonelemekkel kapcsolatos tevékenységeket és az immateriális javakkal történő gazdálkodást egyaránt (Vígvári A. 2007). A településnek stabil pénzügyi mérleggel kell rendelkeznie melyhez megfelelő mértékű bevételekre van szüksége. A város rendelkezésre álló ingatlanvagyonán kívül rendszeres jövedelemhez a közüzemi infrastruktúra működtetéséből, illetve az adókból juthat.

Specifikus célhoz tartozó programok:

1. Ingatlan- és vagyon-gazdálkodás
2. Közüzemi infrastruktúra fejlesztés működtetés
3. Pénz-gazdálkodás: költségvetés, adók, hitelek

II/2 Városi értékgazdálkodás, diplomácia specifikus cél

A városnak fel kell ismernie mindazokat a környezeti, természeti, társadalmi és gazdasági települési/térségi és táji értékeit, melyek számára kiemelkedően fontosak, és meghatározzák az identitását. Az ezekkel történő gazdálkodás az alapja a város hosszútávú boldogulásának. Az értékek elherdálása a település leépüléséhez vezetnek. Az értékek védelmére, az azokban rejlő potenciál kinyerésére városi diplomáciára és lobbitevékenységre van szükség.

Specifikus célhoz tartozó programok:

1. Gazdálkodás a város környezeti és természeti, társadalmi és gazdasági települési/térségi és táji értékeivel
2. Városi diplomácia
3. Lobby programok

III. Központi szerepkör megerősítése egyetemes cél

Szekszárd legyen olyan város, ahol az emberek otthonra lelnek, mert megtalálják mindazt, amire szükségük van a mindennapi élethez, és a kikapcsolódáshoz egyaránt.

A városi élıhetőség és életminőség a lakosság komfortérzetének az alapja. Fő cél, hogy növeljük Szekszárd vonzerejét, továbbá hogy az Önkormányzat megoldást találjon a legégetőbb problémákra. A városok élıhetővé válása elősegíti a lakók életkörülményeinek javulását, emellett a városhoz való kötődést, a városi identitást is erősíti. „Az élıhető városban a gazdaság innovatív és versenyképes, a társadalom kreatív és jelentős társadalmi tőkével rendelkezik, a város kormányzása erőtéljes társadalmi felhatalmazáson és részvételen alapszik, a közlekedést a hatékony, mobil megoldások jellemzik, az erőforrásokat a fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételével használják fel, élénk a kulturális élet, magas az életszínvonal” (Smart Cities, 2011. p. 59).

III/1 Élhetőségi fejlesztések specifikus cél

Ide soroltuk azokat a fejlesztéseket, melyek a település élıhetősége szempontjából meghatározó jelentőségűek.

Specifikus célhoz tartozó programok:

1. Gyermekek- és ifjúsáspolitikai fejlesztések
2. Rekreációs infrastruktúra-fejlesztés
3. Sportpolitikai fejlesztések

III/2 Városi fejlesztések specifikus cél

A települési arculat fizikai és szellemi síkon történő kialakítása és fejlesztése. A városi közterületek rendezése, a természeti környezet fenntartása és rehabilitálása, kirándulóhelyek kialakítása. Települési rendezvények szervezése, közösségépítés és imázsépítés. „Szekszárd a mi városunk”

Specifikus célhoz tartozó programok:

1. Épített környezet fejlesztése
2. Természeti környezet védelme, rehabilitációja
3. Szellemi környezet infrastrukturális fejlesztése
4. Imázsépítés

III/3 Szociális fejlesztések:

A településen élők szociális szolgáltatásainak a megszervezése.

Specifikus célhoz tartozó programok:

1. Az egészségügyi ellátás fejlesztése
2. A szociális ellátás fejlesztése
3. Közbiztonság fejlesztése
4. Városi civilpolitika
5. Kistérségi, regionális feladatok ellátása

2.4 Specifikus célokhoz tartozó programok kibontása

I. Gazdasági versenyképesség erősítése egyetemes cél

I/1 A tudásalapú gazdaság megteremtése

- 1. Tudás intenzív hálózatosodás elősegítése**
  - Vállalatok önálló K+F+I tevékenységének támogatása
  - Humán erőforrás fejlesztés komplex hátterének biztosítása
  - Fiatal diplomások megtartását célzó, helyi vállalatoknál történő elhelyezkedésüket segítő önkormányzati programok
- 2. Kutatási-fejlesztési központok, mainstream iparágak letelepítése**
  - Technológia alapú cégek letelepülésének támogatása, lobby
  - Innovációs tudáspark létrehozása az egyetemi kar bevonásával
- 3. Az élethosszig tartó tanulás feltételeinek megteremtése**
  - Munkaerőpiac alapú rugalmas képzési struktúra támogatása

I/2 Kedvező gazdasági környezet kialakítása

- 1. Extenzív iparfejlesztés**
  - A környező kistérségek mezőgazdasági feldolgozó központjává válás elősegítése
  - Kereskedőház kialakítása, fejlesztése (Élelmiszeripar konzerv, húsipar piacra jutását segítő szolgáltatások fejlesztése, Nemzetközi termelői, beszállítói láncokhoz való kapcsolódás)
- 2. Agráripár, feldolgozó ipar fejlesztése**
  - Helyi tradíciókkal bíró iparágak betelepülésének a támogatása (pl. húsipar)
  - Belvizes mezőgazdasági hasznosítású területeken a tájfenntartó gazdálkodás kialakítása, termelési struktúraváltás, energianövények termelése
  - Klaszter szervezés, ökopiac
- 3. Ipari park, ipari övezet fejlesztése**
  - Szekszárd logisztikai szerepkörének erősítése
  - Barnamezős területek revitalizálása
  - Az M6, M9 autópályákban rejlő gazdasági potenciál kiaknázása

4. Turisztikai infra-, supra-struktúra- és termékfejlesztés

- Rekreációs, turisztikai és befektetői vonzerő fejlesztés (települési, táji arculat).
- Belvárosi, nagy befogadó képességű, színvonalas szálloda fejlesztése befektető segítségével
- Fürdőprojekt folytatása
- Kulturális turizmus vonzerejének bővítése, a művészeti és kulturális értékek országos ismertségének növelése
- Ifjúsági és sportszálló kialakítása
- A táji adottságokban: a borban és Gemencben rejlő gazdasági potenciál kiaknázása (Borutca, látogatóközpont)
- Települési kerékpárút rendszer fejlesztése
- Település kerékpárútjainak bekötése az országos rendszerbe
- Lovas sportra alapuló fejlesztések támogatása
- A turisztikai szolgáltató cégek szerveződésének a támogatása
- Sió meder rendezése, térség fejlesztése, kerékpárút fejlesztése, vízi turizmus kialakítása

5. Város-marketing

- Szekszárd és vonzáskörzete piaci pozicionálása, integrált marketing terv készítése
- Szekszárd város kommunikációs programja
- A civil-szféra tájékoztatása, információ igényének felkeltése
- A városi, a kistérségi, az agglomerációs és a kistérségi marketing-kommunikáció összehangolása
- A városi, a vállalkozói és a gazdálkodói marketing-kommunikáció harmonizálása

6. Meglévő munkahelyek védelme, atipikus foglalkozási formák emelése

- Az atipikus foglalkoztatási formák emelése
- A városi, a kistérségi, az agglomerációs és a kistérségi munkahelyek védelme a vállalkozások támogatásával
- Vállalkozások erőforrás hatékonyság-növelését célzó fejlesztéseinek támogatása
- A meglévő és fejlődő vállalkozások működési feltételeinek javítása, az EU követelményekhez való alkalmazkodáshoz szükséges fejlesztések elősegítése a kistérségi és régiós támogatási források együttes felhasználásával
- Az inkubátorház eredményes működtetése, ténylegesen a kezdő vállalkozóké legyen

II. Stabil város egyetemes cél

II/1 Fenntartható pénzügyi és vagyongazdálkodás

1. Ingatlan- és vagyongazdálkodás

- Városi ingatlanvagyongazdálkodás, a város fejlesztés-rendezés és az önkormányzati ingatlanfejlesztés harmonizálása
- Döntéshozókészítés, összehangolt város- és térségmenedzsmentet segítő célorientált, egységes tervezési rendszer kialakítása, a tervezés társadalmosítása

2. Közüemi infrastruktúra fejlesztés működtetés

- Városi közlekedéshálózat fejlesztés, intermodalitás fejlesztés
- Vízi közlekedés fejlesztése
- Agglomerációs és települési tömegközlekedés fejlesztése
- Vízi- közművek fejlesztése
- Energia közművek fejlesztése
- Meg kell teremteni a lehetőséget, hogy a város megvalósíthassa függetlenségét az országos (és import) energiaellátó rendszerektől, alternatív energiahordozók felhasználásával.

- Hírközlés fejlesztése, légvezetékek kiváltása
- 3. Pénz-gazdálkodás: költségvetés, adók, hitelek**
- Pénzügyi egyensúly megtartása
  - Beruházások pénzügyi fenntarthatóságának elemzése
  - Pályázatfigyelés és írás

II/2 Városi érték-gazdálkodás, diplomácia

1. Gazdálkodás a város környezeti és természeti, társadalmi és gazdasági települési/térségi és táji értékeivel

- Természetvédelem – országos és helyi természeti értékek védelme, biodiverzitás védelme
- Átfogó informatikai rendszer létrehozása
- Védett és védelemre érdemes táji, természeti elemek megóvása, fejlesztése
- Települési környezetvédelem és klímapolitika
- A tájfenntartás társadalmi, gazdasági elismertetése, (a területfejlesztés és a vidékfejlesztés harmonizálása)
- Környezetbarát térségi iparfejlesztés feltételeinek megteremtése
- Vízrendezés fejlesztése, felszíni víz elvezetés, záportározó, mederrendezés
- Energetikai korszerűsítések
- A nem védett tájban a tájkarakter megőrzése, a területek ökológiai aktivitásának növelése
- Térségi együttműködéssel törekedni kell a zöldhálózatok rendszereinek kialakítására, a meglévő és tervezett erdők, zöldterületek egységes rendszerbe szervezésével

2. Városi diplomácia

- A civil-szféra és az önkormányzat partner kapcsolatának újrapozicionálása
- Önkormányzati partnerkapcsolat újrapozicionálása: a vonzáskörzeti (kistérségi, agglomerációs, kistérségi) és - a városhálózati az érdekazonosság alapján

3. Lobby programok

- A versenyszféra belső és önkormányzati partner-kapcsolatainak újrapozicionálása
- Városhálózati együttműködés fejlesztése

III. Központi szerepkör megerősítése egyetemes cél

III/1 Élhetőségi fejlesztések:

1. Gyermek- és ifjúságpolitikai fejlesztések

- Bölcsőde-, Óvoda-, és Iskolafejlesztések
- Tehetséggondozás
- Játsszóterek fejlesztése
- Gyermekjóléti központ működtetése
- Iskola –egészségügy fejlesztése
- A szükséges gyermekvédelmi szakellátások biztosítása

2. Rekreatív infrastruktúra-fejlesztés

- Szabadtéri rekreatív területek fejlesztése: sétautak, pihenők, tanösvények
- Fürdőprojekt folytatása
- Városon belüli kerékpáros szolgáltatások kialakítása, kerékpárút hálózat fejlesztés

3. Sportpolitikai fejlesztések

- Edzőtáborok menedzselése
- Társadalmi támogatottsággal rendelkező sportkezdeményezések támogatása
- Általános-, és középiskolai sportinfrastruktúra fejlesztés, tartalom fejlesztés, csarnok

III/2 Városi fejlesztések:

1. Épített környezet fejlesztése

- Településarculat fejlesztés, lakótelep felújítás
- Városközpont körüli területek megújítása, tömbrehabilitációk
- Településvédelem, épített örökség védelme és rehabilitációja
- Zöldfelület rehabilitáció és karbantartás, modern parkok kialakítása, ki kell alakítani a város zöldfelületi rendszerét
- Gyalogos zónák, forgalomcsökkentett területek növelése a központban
- Járdafelújítások, utcabútorok felújítása és cseréje

2. Természeti környezet védelme, rehabilitációja

- Illegális szemétkerakók felszámolása
- A keselyűsi lerakó rekultivációja és utógondozása
- Felhagyott anyagnyerőhelyek feltérképezése és rekultiválása
- Tájéértékkataszter készítése, helyi természetvédelem körének kiszélesítése
- Természetvédelmi oktatás, tanösvények, szervezett természetjáró programok

3. Szellemi környezet infrastrukturális fejlesztése

- Kulturális-közösségi létesítmények fejlesztése, terek kialakítása
- Az információs társadalom nyújtotta lehetőségek terjesztése
- Ingyenes közterületi WIFI elérés kiépítése
- A helyi szellemi és tárgyi kulturális örökség megőrzése, védelme
- A nemzeti és etnikai csoportok kulturális tevékenységének támogatása
- A magángyűjtemények bemutatása

4. Imázsépítés

- A városi nagyrendezvények fejlesztése

III/3 Szociális fejlesztések:

A településen élők szociális szolgáltatásainak a megszervezése.

1. Az egészségügyi ellátás fejlesztése

- Helyi és térségi igényeket kielégítő egészségügyi ellátás biztosítása és fejlesztése
- Mentőállomás korszerűsítése és esetleges kitelepítése
- Iskola –egészségügy fejlesztése
- Védőnői szolgálat technikai, tárgyi feltételeinek javítása

2. A szociális ellátás fejlesztése

- Társadalmi integráció segítése
- Szociális szolgáltatások szintjének fenntartása, fejlesztése
- Közterületek és középületek akadálymentesítése
- Hajléktalanszálló korszerűsítése, vagy új építése
- Szociális bérlakás, nyugdíjasház, fecskeház építése

- Családok átmeneti otthona

3. Közbiztonság fejlesztése

- Közterületi biztonsági kamerarendszer üzemeltetése
- Polgárőrség támogatása

4. Városi civilpolitika

- Helyi közösségek fejlesztése
- A fiatalok részére színvonalas időtöltési lehetőségek biztosítása
- Az időskorúak közösségi életének támogatása

5. Kistérségi, és regionális feladatok ellátása

- A kistérségi és regionális partneri kapcsolatok hatékony működtetése

2.6 Településpolitikai stratégia

Szekszárd MJV Önkormányzata a települési célokat a partnerhálózat segítségével valósítja meg. A célok megvalósításához az önkormányzati erőforrásokon túl a város fel kívánja használni az Európai Unió és Magyar Kormányzati támogatásrendszer nyújtotta kereteket. A települési stratégia értelmében a célokhoz rendelt települési programokat a támogatási rendszer ismeretében navigáljuk az alábbiak szerint:

Érdekképviselet

A város érdekeinek navigálása az egyetemes (környezeti, természeti), valamint a társadalmi, a gazdasági, a települési, a térségi és az emberi szabályozási/érdek környezetben (Önkormányzati funkció)

Igazgatás és menedzsment

Érdek és érték igazgatás (államigazgatás, közigazgatás) és menedzsment (Polgármesteri Hivatal funkciója)

Értékgazdálkodás

Élhető, versenyképes és fenntartható gazdálkodás a környezeti és természeti, a társadalmi és gazdasági valamint a települési/térségi és táji értékekkel (Önkormányzati funkció)

2.7 Partneri együttműködés

Partneri együttműködés kezdeményezése a környezeti-természeti, a társadalmi-gazdasági és a települési/térségi-táji adottságok kihasználására, a potenciálok kibontására:

- a várospolitikai döntéshozók (képviselőtestület) és versenyszféra, a civilszféra között
- a városi közigazgatás és az államigazgatás között
- a város és települési/térségi környezete (szomszédos települések/városok, kistérség, agglomeráció, kistérség, megye, régió)

A partnerhálózat szerepkörei:

- Szekszárd lakosságának személyiségfejlesztése: nyitottság, identitás, lokál patriotizmus stb., Humán erőforrás fejlesztés, tanítva-tanulás: szakértelem, egészségfejlesztés stb.
- Környezeti-természeti, társadalmi-gazdasági, települési/térségi-táji struktúrafejlesztés, térszerkezet, gazdaságszerkezet, partnerhálózat
- Közösségépítés, társadalmi kohézió fejlesztés: kultúra fejlesztés, szellemiség formálás
- Civil-szféra fejlesztések, civil hálózatok létesítése (élhetőség)
- Szomszédsági, kistérségi, agglomerációs, kistérségi, megyei, és régiós fejlesztések harmonizálása, partnerhálózat fejlesztés
- Versenyszféra fejlesztések: diverzifikált és integrált gazdaságfejlesztés, partnerhálózatok fejlesztése (versenyképesség)

Felhasznált dokumentumok

TOLNA MEGYE GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAMJA (2. SZ. MUNKAVÁLTOZAT)
2014-2020

Készítette a Tolna Megyei Önkormányzat megbízásából a HOZAM 2001 Vidékfejlesztő és Gazdasági Szolgáltató Kft. és az MSB Fejlesztési Tanácsadó Zrt.

Dél-dunántúli operatív program 2007-2013, 2007 Magyar Köztársaság Kormánya

A SZEKSZÁRDI KISTÉRSÉG FEJLESZTÉSI PROGRAMJA (2. SZ. MUNKAVÁLTOZAT)
2014-2020

Készítette a Tolna Megyei Önkormányzat megbízásából a HOZAM 2001 Vidékfejlesztő és Gazdasági Szolgáltató Kft.

Szekszárd MJV IVS 2007-2013, készítette Metacom Bt., 2007.

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 3.0 verzió (munkaközi változat) 2014-2020 ,
Készítette a Nemzetgazdasági Minisztérium a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal
Közreműködésével, 2013. szeptember

Vígvári A. 2007: Úton egy új vagyongazdálkodási paradigma felé

Piskóti I. – Dankó L. – Schüpler H. – Búdy L. (1997): Régió- és településmarketing. KJK- Kerszöv,
Budapest.

Smart Cities tanulmány, az IBM Magyarország megbízásából. Forrás: http://www-05.ibm.com/hu/download/IBM_SmarterCity_20110721.pdf

Csapó János¹–Matesz Krisztina: A kulturális turizmus jelentősége és szerepe napjaink idegenforgalmában, Földrajzi Értesítő 2007. LVI. évf. 3–4. füzet, pp. 291–301.

LOVAS TURIZMUS TERMÉKFEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2007-2013, 2009. február

Készítette: Magyar Turizmus Zrt., Termék Csoport Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Szövetség

Kollányi, László, Jombach, Sándor, Filepné Kovács, Krisztina, Nagy, Gergő Gábor (2012)
Tájindikátorok alkalmazása a tájképvédelmi területek lehatárolására és a tájkarakter meghatározására.

Almási Balázs: DOKTORI ÉRTEKEZÉS A ZÖLDHÁLÓZAT TERVEZÉS METODIKAI FEJLESZTÉSE BUDAPEST PEREMTERÜLETÉNEK PÉLDÁJÁN, Budapest 2007, Corvinus Egyetem

www.termeszetvedelem.hu

Pikó, Bettina: A középiskolás fiatalok szabadidő-struktúrája, értékattitűdjei és egészségmagatartása Szociológiai Szemle 2005/2, Oldalszám: 88-99.

Hőnyi Pál, Kapos Innovációs Transzfer Központ Kht.: Barnaövek és városi területek rehabilitációja